

**SPECIALIOSIOS PAGALBOS TEIKIMO MARIJAMPOLĖS „ŽIBURĖLIO“
MOKYKLOJE-DAUGIAFUNKCIAME CENTRE
TVARKOS APRAŠAS**

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Specialiosios pagalbos teikimo „Žiburėlio“ mokykloje - daugiafunkciame centre (toliau – Centras) tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) nustato specialiosios pagalbos mokiniams teikimo tikslą, principus, gavėjus, teikėjus, skyrimo ir organizavimo tvarką, pagalbos formas, mokinio padėjėjo funkcijas, Centro darbuotojų atsakomybes, bendradarbiavimą ir pagalbos veiksmingumo vertinimą.
2. Aprašas taikomas Centre ugdomiems mokiniams, kuriems dėl specialiųjų ugdymosi poreikių sunku savarankiškai dalyvauti ugdymo procese ir kuriems reikalinga specialioji pagalba.
3. Aprašo paskirtis - užtikrinti mokinio teisę į prieinamą, saugų ir jo poreikius atitinkantį ugdymą, sudaryti sąlygas kuo savarankiškiau dalyvauti ugdymo procese ir mažinti kliūtis, trukdančias mokiniui mokytis, bendrauti, judėti, savarankiškai atlikti kasdienes veiklas.
4. Specialioji pagalba mokiniams teikiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintais Bendraisiais ugdymo planais, jų 8 priedu „Pradinio ugdymo individualizuotos, pagrindinio ugdymo individualizuotos programos ir socialinių įgūdžių ugdymo programos įgyvendinimas“, Centro Ugdymo planu, atsižvelgiant į mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo išvadas, Pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau – PPT) rekomendacijas, individualų ugdymo planą ir mokyklos Vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) sprendimus.
5. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose švietimo sritį reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS

TEISINIS PAGRINDAS

6. Aprašas parengtas vadovaujantis:
 - 6.1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu;
 - 6.2. Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. rugpjūčio 22 d. įsakymu Nr. V-898;

6.3. Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo asmenims tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1228;

6.4. Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-928;

6.5. 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendraisiais ugdymo planais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2025 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. V-559, įskaitant jų 8 priedo „Pradinio ugdymo individualizuotos, pagrindinio ugdymo individualizuotos programos ir socialinių įgūdžių ugdymo programos įgyvendinimas“ nuostatas;

6.6. kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais mokinių ugdymą ir švietimo pagalbos teikimą.

III SKYRIUS

SPECIALIOSIOS PAGALBOS TIKSLAS IR PRINCIPAI

7. Specialiosios pagalbos tikslas - didinti ugdymosi prieinamumą ir mokinio savarankiškumą, sudarant sąlygas mokiniui pagal jo galias dalyvauti visose ugdymo proceso veiklose.

8. Specialioji pagalba teikiama vadovaujantis šiais principais:

- individualizavimo - pagalba pritaikoma konkrečiam mokinio poreikiams ir situacijai;
- savarankiškumo skatinimo - pagalba teikiama tiek, kiek jos reikia, nepakeičiant to, ką mokinys gali atlikti pats;
- saugumo - pirmiausia užtikrinamas mokinio ir kitų ugdymo proceso dalyvių saugumas;
- bendradarbiavimo - mokinio pagalba planuojama ir teikiama bendradarbiaujant mokytojams, mokinio padėjėjui, švietimo pagalbos specialistams, administracijai ir mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams);
- pagalbos nuoseklumo - pagalba teikiama ne tik pamokose, bet ir kitose ugdymo proceso situacijose, kai jos reikia;
- pagalbos proporcingumo - pagalbos apimtis ir intensyvumas turi atitikti mokinio realų poreikį ir gali būti peržiūrimi, pasikeitus mokinio gebėjimams ar situacijai.

IV SKYRIUS

PAGALBOS GAVĖJAI IR TEIKĖJAI

9. Specialiosios pagalbos gavėjai - mokiniai, kurie dėl specialiųjų ugdymosi poreikių negali savarankiškai arba pakankamai savarankiškai dalyvauti ugdymo procese ir kuriems reikalinga pagalba, kad galėtų būti saugūs, įsitrauktų į veiklas ir pasinaudotų ugdymo galimybėmis.

10. specialioji pedagoginė pagalba teikiama specialiojo pedagogo, logopedo, surdopedagogo, judesio korekcijos pedagogo, psichologo, socialinio pedagogo. Specialiąją pagalbą Centre teikia mokinio padėjėjas;

11. Centro mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai nėra mokinio padėjėjo funkcijų vykdytojai. Jie nustato ugdymosi ir pagalbos poreikius, planuoja ugdymą, teikia profesines rekomendacijas ir koordinuoja pagalbos veiksmus pagal savo kompetenciją.

V SKYRIUS.

SPECIALIOSIOS PAGALBOS POREIKIO NUSTATYMAS, SKYRIMAS IR APIMTIS

12. Specialiosios pagalbos poreikis nustatomas įvertinus mokinio galimybes savarankiškai dalyvauti ugdymo procese ir kliūtis, su kuriomis mokiniys susiduria pamokose/veiklose, pertraukose, valgant, judant, naudojantis ugdymo aplinka ir priemonėmis.

13. Pagalba skiriama atsižvelgiant į PPT rekomendaciją, mokyklos vaiko gerovės komisijos vertinimą ir rekomendacijas, mokinio poreikio pasikeitimą, taip pat mokyklos-daugiafunkcio centro vadovo sprendimą, kai pagalba būtina mokinio dalyvavimui ugdymo procese užtikrinti.

14. Pagalba gali būti skiriama mokiniui arba mokinių grupei, atsižvelgiant į realų pagalbos poreikį. Mokinių grupėje dirbantis mokinio padėjėjas pagalbą paskirsto pagal mokinių individualius poreikius.

15. Kai PPT rekomendacijoje ar kituose dokumentuose konkrečiai nurodytas pagalbos pobūdis ar intensyvumas, Centras pagalbą organizuoja taip, kad rekomenduojami poreikiai būtų įgyvendinti pagal mokyklos turimus žmogiškuosius ir organizacinius išteklius bei galiojančius teisės aktus.

16. Skiriant pagalbą atsižvelgiama į tai, ar mokiniui reikia pagalbos savitarnoje, savitvarkoje, maitinantis, judant, orientuojantis aplinkoje, įsitraukiant į ugdomasias veiklas, naudojantis techninės pagalbos priemonėmis, užtikrinant saugumą ar kitose situacijose.

17. Pagalbos skyrimas ir jos apimtis peržiūrimi du kartus per mokslo metus, taip pat pasikeitus mokinio poreikiams, ugdymo programai ar pagalbos efektyvumui.

18. Specialiosios pagalbos apimtis mokiniams besimokantiems lavinamosiose klasėse nustatoma atsižvelgiant į PPT rekomendacijas ir vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 8 priedo nuostatomis. Mokiniams pagal jų ugdymo programas skiriama:

18. 1. 1 individuali logopedinė pamoka per savaitę;

18.2. 2 individualios judesio korekcijos pamokos per savaitę;

18.3. 1 individuali surdopedagogo pamoka per savaitę.

19. Šios specialiosios pamokos planuojamos mokinio individualiame ugdymo plane ir pagalbos mokiniui plane.

VI SKYRIUS

SPECIALIOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

20. Specialiosios pagalbos apimtis ir teikimo būdas nustatomi atsižvelgiant į mokiniui sudarytą individualų ugdymo planą PPT rekomendacijas, VGK nutarimus.

Specialiosios pagalbos teikimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija ir (ar) vadovo paskirtas atsakingas asmuo.

21. Prieš pradėdant teikti pagalbą, pagal galimybes aptariama:

- kokiose ugdymo proceso situacijose mokiniui pagalba būtina;
- kokio pobūdžio pagalba reikalinga;
- kokiais būdais mokiniui padedama išlaikyti ir didinti savarankiškumą;
- kaip bus vertinama pagalbos nauda ir kada jos apimtis bus peržiūrima.

22. Specialioji pagalba teikiama ugdymo proceso metu ir kitose mokyklos organizuojamose veiklose, kai pagalbos poreikis kyla dėl mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių. Pagalbos teikimas neturi nepagrįstai izoliuoti mokinio nuo klasės ar grupės.

23. Atsižvelgiant į mokinio poreikius, mokinio padėjėjas gali teikti pagalbą pamokoje, pertraukų metu, einant į valgyklą, specialiosios paskirties kabinetus, sporto salę, kiemą, išvykas ir kitose mokyklos veiklose, kai tai susiję su mokinio dalyvavimu ugdymo procese.

24. Mokinio padėjėjo darbo laikas ir pagalbos teikimo vietos planuojami taip, kad prioritetas būtų teikiamas toms situacijoms, kuriose konkrečiam mokiniui pagalba būtina.

VII SKYRIUS

MOKINIO PADĖJĖJO FUNKCIJOS

25. Mokinio padėjėjas pagal savo kompetenciją ir mokytojo bei švietimo pagalbos specialistų pateiktas rekomendacijas:

- padeda mokiniui ar mokinių grupei atlikti su savitarna, savitvarka ir maitinimusi susijusias veiklas;
- padeda mokiniui įsitraukti į ugdomasias veiklas, dalyvauti ugdymo procese ir pasiruošti darbui reikalingas priemones;
- padeda mokiniui laikytis dienos veiklų sekos ir susitarimų, kai to reikia dėl jo specialiųjų ugdymosi poreikių;
- padeda orientuotis aplinkoje ir judėti;
- prireikus palydi mokinį į specialios paskirties erdves ir jose padeda užtikrinti jo saugumą;
- padeda mokiniui pertraukų metu, kai to reikia jo saugumui ar savarankiškam dalyvavimui mokyklos gyvenime;
- perskaito tekstą ir (ar) padeda konspektuoti, kai tai numatyta pagal mokinio poreikius;
- padeda mokiniui naudotis ugdymui skirtomis techninės pagalbos priemonėmis pagal mokytojo ar švietimo pagalbos specialisto instrukciją;
- padeda mokytojui paruošti ugdymui skirtas techninės pagalbos priemones;
- konsultuojasi su mokytoju, Vaiko gerovės komisija ir švietimo pagalbos specialistais dėl konkrečiam mokiniui taikytinų pagalbos veiksmų;
- informuoja mokytoją ir atsakingą asmenį apie iškilusius mokinio dalyvavimo, savitvarkos, saugumo ar elgesio sunkumus, jeigu jie gali turėti įtakos mokinio ugdymui ar saugumui;

- laikosi konfidencialumo, saugo mokinio asmens duomenis ir informaciją apie mokinio sveikatą bei specialiuosius ugdymosi poreikius, kiek tai nustato teisės aktai.

26. Mokinio padėjėjas savarankiškai neplanuoja ir nevertina ugdymo turinio, nekeičia mokytojo sprendimų dėl ugdymo turinio, nevertina mokinio pasiekimų vietoj mokytojo ir neatlieka mokytojo funkcijų.

27. Mokinio padėjėjo pagalba teikiama taip, kad mokinys būtų skatinamas atlikti tiek veiksmų savarankiškai, kiek realiai gali.

VIII SKYRIUS

MOKYTOJO, SPECIALISTŲ IR VAIKO GEROVĖS KOMISIJOS VAIDMUO

28. Mokytojas:

- rengia mokiniui individualizuotą ugdymo programą, atsižvelgdamas į mokinio gebėjimus, ugdymosi poreikius, specialistų rekomendacijas ir mokiniui nustatytus specialiuosius ugdymosi poreikius;
- kartu su švietimo pagalbos specialistais rengia mokinio pagalbos planą, kuriame numatomos mokiniui teikiamos švietimo ir specialiosios pagalbos priemonės, jų apimtis, teikėjai bei pagalbos organizavimo būdai;
- rengia aprašus pedagoginei psichologinei tarnybai;
- su mokinio individualizuota ugdymo programa ir pagalbos planu supažindina mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);
- koordinuoja pagalbos teikimą klasėje ir bendradarbiauja su švietimo pagalbos specialistais bei mokinio padėjėju, siekdamas užtikrinti individualių mokinio ugdymosi poreikių tenkinimą;
- sistemingai stebi mokinio pažangą ir, prireikus, kartu su švietimo pagalbos specialistais inicijuoja pagalbos plano ir ugdymo turinio koregavimą.

29. Specialusis pedagogas, logopedas, psichologas, socialinis pedagogas ir kiti specialistai pagal savo kompetenciją:

- įvertina mokinio poreikius ir teikia mokytojui bei mokinio padėjėjui rekomendacijas;
- kartu su mokytoju ir mokinio padėjėju planuoja pagalbos būdus ir mokinio savarankiškumo skatinimą;
- rengia kartu su mokytoju aprašus pedagoginei psichologinei tarnybai;
- rengia kartu su mokytoju pagalbos mokiniui planą
- analizuoja pagalbos rezultatus ir siūlo jos organizavimo pakeitimus;
- prireikus teikia rekomendacijas mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams).

30. Vaiko gerovės komisija:

- koordinuoja mokinio specialiosios ir kitos švietimo pagalbos poreikio vertinimą ir organizavimą;
- analizuoja PPT rekomendacijas ir jų įgyvendinimo galimybes Centre;
- aptaria mokinių, kuriems reikalinga pagalba, atvejus;
- pagal poreikį inicijuoja pagalbos apimties peržiūrą.

31. Mokyklos vadovas:

- priima sprendimus dėl specialiosios pagalbos organizavimo pagal teisės aktus;
- užtikrina, kad pagalbai būtų skiriami turimi žmogiškieji ir organizaciniai ištekliai;

IX SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS SU MOKINIO TĖVAIS (GLOBĖJAIS, RŪPINTOJAIS)

32. Centras bendradarbiauja su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), pagalbos mokiniui organizavimo klausimais.

33. Tėvai (globėjai, rūpintojai) pagal galimybes informuoja Centrą apie reikšmingus mokinio savijautos, sveikatos, elgesio ar savarankiškumo pokyčius, kurie gali turėti įtakos pagalbos organizavimui.

34. Centras teikia tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie pagalbos organizavimą, jos tikslą ir pastebimą pažangą, laikydamasi asmens duomenų apsaugos reikalavimų.

35. Kilus nesutarimams dėl pagalbos turinio ar apimties, pirmiausia klausimas aptariamas su mokytoju ir švietimo pagalbos specialistais, prireikus - VGK.

X SKYRIUS

PAGALBOS VEIKSMINGUMO VERTINIMAS IR DOKUMENTAVIMAS

36. Specialiosios pagalbos veiksmingumas vertinamas pagal tai, ar mokinys:

- geriau įsitraukia į ugdymo veiklas;
- geba atlikti daugiau veiksmų savarankiškai;
- saugiau orientuojasi ir juda mokyklos aplinkoje;
- geriau naudojasi ugdymo priemonėmis;
- patiria mažiau kliūčių dalyvauti pamokoje, pertraukose ir kitose veiklose.

37. Pagalbos teikimo faktas ir reikšmingi pokyčiai fiksuojami Centro nustatyta tvarka.

38. Dokumentai, kuriuose fiksuojami mokinio specialieji ugdymosi poreikiai ir pagalbos organizavimas, tvarkomi ir saugomi teisės aktų bei Centro dokumentų valdymo nustatyta tvarka.

XII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Aprašas tvirtinamas, keičiamas ir pripažįstamas netekusiu galios mokyklos vadovo įsakymu.

40. Centro darbuotojai su Aprašu supažindinami elektroninėmis priemonėmis, užtikrinančiomis susipažinimo faktą.